

Kvinden være ene om at sørge for sig selv.

Mange har ladet sig daare af sligt. Man kan sige, at det er kønt — saa længe man forsager Brugen af sin sunde Fornuft. Tankegangen kan udtrykkes i to Ord: Taabelighed og Raahed. „Trofast Kærlighed, indtil Kærligheden slukkes.“ Det skal være trofast Kærlighed! Endnu har man dog ikke faaet delt Kærligheden i to Slags: den trofaste og den utro Kærlighed. — Det hører med til Kærlighedens Væsen, at den er trofast: ikke at blusse op som Straaild og lige saa hurtigt slukkes igen, — men at den holder gennem alle Livets Tilskikkelser. Kærlighedens Ægthed hører sammen med dens Varighed. De kortvarige Følelser er ikke dybe, men den trofaste Kærlighed gaar saaledes i Dybden, at den kan bære baade Tidens og Livets Omskiftelser.

En Don Juan lover sikkert evig Kærlighed hver Gang, „indtil Kærligheden slukkes“ og „ærlig Tilstaaelse, naar Kærligheden er forbi,“ — og saa kan han jo i Følge Garborg gaa med Ære i sin Grav.

Det betænkelige ved denne Opfattelse er, at selv Don Juan kaldes trofast — en trofast Elsker — men at kalde trofast, hvad vi dog ellers mener, er troløst, det er, hvad vi kalder Taabelighed.

Naar Kærlighed er trofast, saa er den optaget i vor Vilje.

Paludan Müller har i Adam Homo peget paa, hvad Grunden var til, at Kærligheden i et Forhold, som var begyndt i Kærlighed — slukkedes; Svaret lød: fordi han var en Pjalt, uden Karakter, uden Vilje.

Er dette sandt, psykologisk rigtigt — eller er denne Bog paa et væsentligt Hovedpunkt forfejlet? Endnu har ingen herhjemme — ikke heller Brandes, andyet noget saadant.

Varighed og Holdbarhed hænger sammen med Viljeslivet, med Karakteren.

Hos Forfatterne er Trofasthed nu falden sammen med Utroskab, Kærlighed med Liderlighed — men med saadanne Vaaben kan der ikke bygges et Angreb mod en saa gammel og grundmuret Institution som Ægteskabet.

G. Brandes har sagt, at en Litteraturs Betydning bestaar i, at den sætter Problemer under Debat. Vi kan tilføje, at Værdien vil afhænge af, *hvorledes* man sætter dem under Debat, — om det gøres letfærdigt eller med Alvor og Dybde.

Man skal ikke dømme efter Digterens Angreb paa det bestaaende, det kan godt være berettiget, men man kan forlange to Ting: at han ikke ganske overser de nærliggende Vanskeligheder og berettigede Krav, som andre Mennesker ser, og at han mener noget alvorligt, søger en Løsning.

Litteraturen skulde gerne skrives af modne Mænd, der ved, hvad de gør.

De store, iøjnefaldende Vanskeligheder ved Problemet: hvorledes det skal gaa med Børnene, naar Ægteskabet afløses af kortvarige Forbindelser, kommer disse Forfattere ikke ind paa. Børnene er for dem en Biting, som de ikke ofrer nogen alvorlig Drøftelse.

At Fremtiden beror paa, hvorledes Slægten bliver, falder dem ikke ind; Sjælsraahed, Overkultur og Barbari hænger paa det nøjeste sammen.

Det andet Krav, vi kan stille til Digterne, er, at de mener noget alvorligt med at sætte Problemer under Debat, søger Løsningen, at de derfor ikke blot stiler paa at ødelægge Ægteskabet — ikke at ville brutalisere Forholdet mellem de to Køn, men stræber at højne og forædle Forholdet.

Men spørger vi nu, hvad vore Digtere mener med deres Angreb paa Ægteskabet — ja, saa vil de og „Politiken“ tage sig et billigt Grin: hvad vi mener? naturligvis mener vi ingen Ting — vi morer os bare med at slaa i Stykker.

Næppe nogen Sinde er der øvet et Hærværk mod de alvorligste Livsforhold paa en letfærdigere og ynkelige Maade end den nu regerende Klikes Angreb paa Ægteskabet“.

Kvindeligt Fabrikstilsyn i Udlandet.

Spørgsmaalet om kvindeligt Fabrikstilsyn synes overalt i de store Industrilande at ligge i Luften. Overfor dets uomtvistelige Krav fældes Modstanden til Jorden i den ene Stat efter den anden.

Sidste Sommer fik Holland sin første kvindelige Assistent, og der er allerede bevilget Midler til Ansættelse af 2 til. Endog Preussen, der indtil Dato har udmærket sig lige saa meget ved sine vidtgaaende Beskyttelseslove overfor Kvinden, som for sin haardnakkede Modstand imod kvindelig Kontrol, begynder at fire. Der skal nu til en Begyndelse ansættes to kvindelige Tilsynsmænd for Fabrikkerne. Kommunalraadet i Zürich har for nylig bevilget Midler til en lignende Post, og endog i det halvt barbariske Rusland er Myndighederne begyndt at forberede Sagen.

Hvorhaa mon vi kommer med?

„Social Demokraten“s Referat af Kvindemødet om Fabriksløven.

„De arbejdende Kvinder kontra Bourgeoisi-Damerne.“

staar oven over med fede Typer. Vi citerer endnu nogle Linjer: — med Dirigentens Indledning var Tønen for Mødets Hensigt anslaaet: den i sine Friheder krænkede Kvinde skulde protestere“.

Indlederen Fru J. Meyer bliver der skænket nogle ironiske Linjer.

„Fru Olivia Nielsen udtalte, at hendes Betæneligheder ved Løven skyldtes dels, at den ikke var radikal nok, dels at den ikke omfattede Mændene“.

„Frk. Bærentzen, Fru Soldhen og Fru Bloch sluttede sig til Indlederen“.

Henriette Nielsen fik tre større Fortællinger optaget i Dagbladets Føljeton: Martins Erindringer, Amanda og Ingers Sorg.

Først i 1877 kom der atter et Stykke fra hendes Pen frem paa det kgl. Teater, nemlig: „Den Hjemkomne“, hvor Fru Hennings havde en af sine fortrinlige Ingenueroller.

I Aaret 1875 var der udkommet „Nye Livsbilleder og Fortællinger af Forf. til Slægtingene“. Der findes blandt disse Fortællinger to smaa ægte Perler nemlig „Kollerup Kirkeklokke“ og „Folkets Barn og Prinsessen“.

Svag af Helbred og træt af den bestandige Modstand og Strid nedlagde Henriette Nielsen nu Pennen, men skrev dog lige til sin sidste Tid mange smaa kvikke og stemningsfulde Lejlighedsdigte til sine Venner.

Hun bevarede ogsaa til sine sidste Aar sin sjældne Evne til at fortælle. Ofte naar man sad hos hende i hendes lille Stue, kunde hun oprulle det ene Billede efter det andet med rigt Liv og Lune og paa saa malerisk en

„Fru Nina Bang“ — derimod, ja Fru Bang faar hele 17½ Linje for sin egen Mund, men hun havde ganske vist ogsaa samme Mening som — Partiet.

Her ser man da dette ejendommelige Forhold — at medens Repræsentanter for Hundreder af arbejdende Kvinder (vi formoder at Partiet selv vil rette Tallet til Tusinder) lige opnaar at faa deres Navne nævnet i Arbejderpartiets Organ, saa opnaar Fru Nina Bang: „Overklassekvinden“, der er „steget ned“ fra den akademiske Dannelse høje Tinde for at tilbyde Arbejderne sin Bistand — langt mere Plads end førnævnte virkelige Arbejder-Repræsentanter tilsammen.

Skal det være Arbejderpartiets Kvindepolitik?

Vel forstaar vi nok, at disse Repræsentanter i dette Tilfælde var saa uheldigt stillede, at de saa langt fra at staa „kontra Bourgeoisi-Damerne“ tvertimod „sluttede sig til Indlederen“.

Men saa vidt vides, har Arbejderkvinderne dog endnu ikke forlenet Fru Nina Bang med noget Mandat til at tale paa deres Vegne, saa der kunde vel derfor gerne være ligesaa megen Anledning til at høre de virkelige Arbejderkvinders Mening som en „Bourgeoisi-Dames“.

Men Topfiguren paa Kransekagen bliver dog „Social-Demokraten“s Sejrsfanfare til Slut: „De arbejdende Kvinder har al Grund til at være stolte af dette Møde. Ingen smukke Fraser (!) om den personlige Frihed, intet Forsøg paa at ophidse (!) dem mod Mændene bed paa dem. Det lykkedes ikke Overklassens Kvinder at sprænge Sammenholdet. — Vi ønsker Arbejderkvinderne til Lykke til deres Sejr.“

Det skal nu blive interessant at se, hvorledes de kvindelige Fagorganisationer til Slut vil stille sig — om de vil følge deres Repræsentanter paa dette første Kvindemøde — eller disse vil lade sig bearbejde til at lade haant om „den i sine Friheder krænkede Kvinde“, som et saa underordnet Spørgsmaal, at det for Arbejderkvinder er uden Spor af Betydning.

Sct. Josephs Hospital i Griffenfeldtsgade.

For en 6—7 Aar tilbage i Tiden var jeg meget ulykkelig. Jeg troede, Livets Lykke for bestandig var veget fra mig. Thi jeg var syg af en Underlivslidelse, og mine Nerver var mere end derangerede. Saa gik jeg til en af Byens første Professorer og Specialister for at blive helbredet og opereret. „Men De maa lægge Dem ud hos Nonnerne, lille Frue,“ sagde han, „thi der vil De finde Hvile og Helbredelse.“ Og Gud ske lov, at han fik raade der, thi jeg fandt baade Hvile og Helbredelse hos disse Nonner. — Fra den Tid har jeg Nonnerne, og især „Søster Eugenie“, fra Sct. Josephs Hospital kær; thi hun og de andre passede mig samvittighedsfuldt og min Antipati for Katolikerne var

som blæst væk. Jeg sang og spillede paa Orgel for dem i deres lille, hyggelige Kirke, da jeg blev rask, og flere Gange siden har jeg været derude i Besøg, ligesom jeg stadig anbefaler Slægt og Venner at lægge sig derud, naar deres Tilstand fordrer alvorlig, uegennyttig Pleje. —

Det er derfor med stor Glæde, at jeg efterkommer en Opførdning til i „Kvinden og Samfundet“ at anbefale al mulig Støtte og Interesse i Anledning af Klostrets storslaaede Plan om Ombygelse. Der laves jo mange fortræffelige Forbedringer; men Nonnerne klager stadig over Mangel paa Penge og haaber nu paa, at den i Aviserne anmeldte Basar vil bringe et klækkeligt Overskud, ligesom de jo med inderlig Taknemlighed modtager Gaver og anden Støtte.

Hvis disse Linjer blot kunde bidrage noget dertil, er Hensigten med dem opnaaet.

P. H.
(En Ven af Sct. Josephs Hospt.)

Fabrikloven.

Dansk Kvindesamfund afholder Onsdag den 21. Februar Kl. 8 et offentligt Møde om det af Indenrigsministeren forelagte Lovforslag. Der er i Folketinget denne Gang blevet spurgt: *Hvad siger Kvinderne?* Derfor vil D. Kv. Sf. give saa mange Kvinder som muligt Lejlighed til at udtale deres Mening om de Punkter i Loven, som ikke blot har Betydning for selve de Kvinder, der arbejder i Fabrikerne, men for alle arbejdende Kvinder og derigenom for det hele Samfund.

Forhandlingen indledes af *Kontorchef i Nationalbanken Hr. E. Meyer*, og vi forvente, at mange deri interesserede Kvinder vil tage Ordet, ligesom ogsaa det Folketingsudvalg, som har med den Sag at gøre, vil blive indbudt.

Mødestedet bliver Kronprinsensgade 7.

Agnes.

(Frit fra svensk efter den finske Forfatterinde Minna Canth's Noveller.)

Fortsat.)

Om Frøken Verther var hjemme? — Jo — o fik jeg til Svar. Ved første Øjekast saa jeg, at hun var ene og laa halv udstrakt i en Lænestol.

— Lisi!
Hun rettede et mat Blik imod mig.

— Det var godt, Du kom.
— Er Du syg Agnes?
— Nej.
— Træt?
— Ikke just det heller. Men mæt.
— Af hvad? Af os her?
— Af hele Livet.

Jeg blev stum af Forundring. Jeg havde atter et aldeles fremmed Menneske for mig. I denne blege, slappe Kvinde fandtes ikke et Spor af den Agnes, som jeg i Barndommen havde kendt, og ingen Ting af hende, som saa forstyrrende greb ind i mit Liv i Gaar.

Forsøget, da han forudsaa en Fiasko.

Der stod hun nu altsaa igen, den stakkels Forfatterinde; det var dog altfor haardt, om hun slet ikke skulde faa sit smukke Arbejde frem; hun indgav det til Kasino, det blev antaget 1862 og Flora Thomsen overtog Hovedrollen, som hun interesserede sig meget for; der var meget godt i hendes Præstation, ligesom de øvrige Roller blev særdeles godt spillede — men Stykket passede ikke for Kasino.

Der blev skrevet i Dagbladet og „Fædrelandet“, at „havde den eneste Skuespillerinde, der kunde magte Hovedrollen, paataget sig den, vilde Stykket have været en Begivenhed for den danske Skueplads“ samt, „at man ikke kunde tænke sig anden Grund til, at det ikke var kommet frem paa det kgl. Teater end, at det langtfra var slet nok til den nuværende Bestyrelse.“ Forøvrigt vilde Pressen ikke gaa nærmere ind paa Stykkets Idé „for ikke at vække den slumrende Emancipationshydra“.

Dermed er Stykkets Saga ude.

Maade, at man troede sig hensat til Vestkysten ved Havet eller blandt Klitterne, hvor hendes Tanker helst dvælede. Hun skildrede de mange ejendommelige Mennesker derovre fra, saa man saa dem for sig.

Glimtvis kunde der hos Henriette Nielsen vise sig noget mistænksomt, som egentlig passede saa lidt til hendes bløde, barnlige Natur, men det maa vel opfattes som en bitter Frugt af alt det, hun havde lidt og erfaret. Som oftest var hun, selv i sin lange Sygdomstid, glad og tilfreds. Hun kunde som det Barn, hun altid var, glæde sig over enhver Ubetydelighed, ligesom hun var inderlig taknemmelig for enhver Venlighed. Var hun i en nedtrykt Stemning, behøvedes der blot et livligt eller humoristisk Ord, og hun var straks med.

Hun paaskønnede i høj Grad, at Kvindeligt Læseforening tog Initiativet til at hædre hende paa hendes firsindstyvende Fødselsdag, og stør var hendes Glæde ved den Dag ogsaa at mod-

tage en Lykønskning fra Professor Phister.

I de sidste Aar kunde hun aldrig komme ud, hun, som satte saa stor Pris paa Naturen, var lænket til sin Stue; det var rørende at høre hende sige, naar hun sad ved sit aabne Vindue med Overtøjet paa: „Se, idag er jeg ude at gaa mig en Tur.“ Saaledes var hun, hun forstod at gøre det bedste ud af enhver Ting.

Da jeg f. Eks. kom over til hende, den første Dag hun havde faaet sine Krykker, var jeg saa inderlig bedrøvet; jeg mente det maatte være saa tungt for hende, den livlige bevægelige Natur, at føle sig indrangeret blandt Krøblingerne.

Stor var min Forbavselse, da hun glad udbrød: „Nu skal Du se, hvor jeg kan svinge mig,“ og saa svang hun sig virkelig om paa sine Krykker.

Hendes Sygdom, Forkalkning af Leddene tiltog stadig og gjorde Ende paa hendes Liv den 17. Januar 1900 faa Dage før hendes 85aarige Fødselsdag.